

Aktuelt nyt om dyrkning af græs og kløver

Dyrkning af græs og især af kløvergræs er en stor og spændende udfordring. Landsforsøg har vist, at energi- og proteinproduktion er meget svær at optimere samtidig, og det er det stadig. Indtil videre skal du dyrke græs og kløver i blanding. Senere bliver erfaringerne med rødkløver og lucerne i renbestand måske så gode, at det bliver et alternativ.

Landskonsulent Karsten A. Nielsen
Videncentret for Landbrug
kan@vfl.dk

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Det første vigtige valg er:

Græsart, sort og blanding, der passer til dine dyrkningsforhold, og som kan indgå i den samlede foderration på din bedrift.

En ny art som strandsvingel har været med i sortsafprøvnin-gen et par år. I 2011 var strand-svingel også med i forsøgene med stigende mængder kvælstof. Strandsvingel er en særdeles interessant art set i sammenhæng med tildeling af kvælstof og miljø. Strandsvingel har i forsøgene haft et højere indhold af råprotein end alm. rajgræs, fordi strandsvingel har et mere dybtgående og effektivt rodsystem med større mulighed for at optage vand og kvælstof fra større dybder.

Strandsvingelsorterne Swej og Barolex har givet de største udbytter af protein og energi. På trods af en væsentligt lavere energikoncentration er der høstet op til 3.000 foderenheder mere pr. ha end i de respektive måleblandinger af alm. rajgræs.

Strandsvinglerne har et meget lavt energiindhold i forhold

til alm. rajgræs og rajsvingel. Derfor bør strandsvingel eller blandinger med et stort indhold af strandsvingel kun anvendes, hvor udbytte og persistens har større betydning end energiindhold. Det kan f.eks. være på lave arealer, hvor regelmæssig omlægning er vanskelig eller på meget tørre arealer.

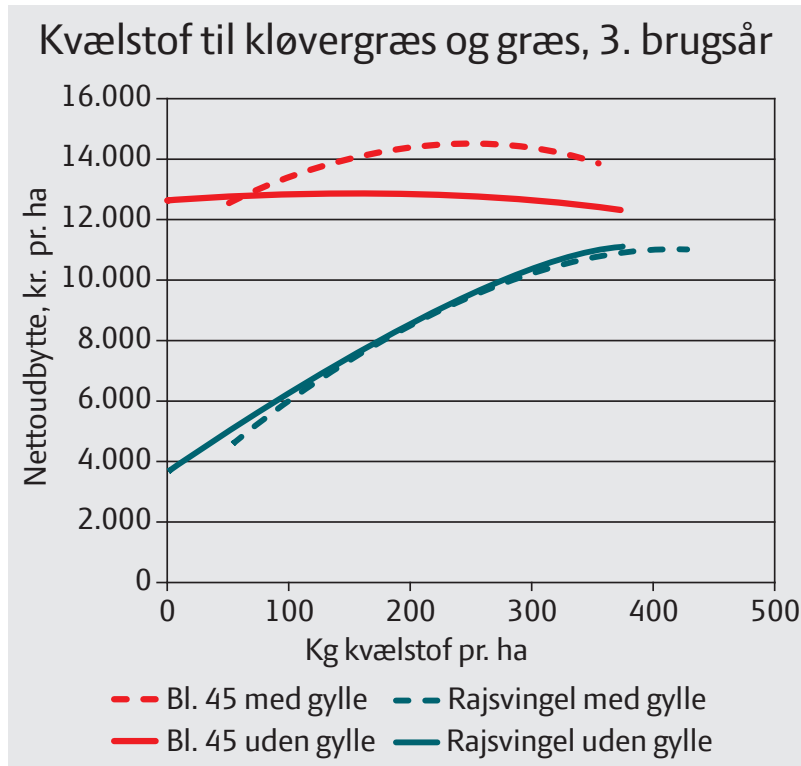
Det næste spørgsmål er, om blandingen kun skal indeholde alm. rajgræs eller både alm. rajgræs og rajsvingel. Fodringsmæssigt er der næppe stor forskel på de to arter. Men når de indgår i en kløvergræsblanding, er de meget forskellige. Rajsvingeltyperne i blanding nr. 45 og 46 er typiske slættyper, der har en tidlig forårsvækst, er mere oprette og stråstive og har tendens til et større udbytte og persistens end alm. rajgræs.

Den helt store forskel er valget mellem en blanding, der kun har hvidkløver som eneste græsmarksbælgplante, og en blanding, der indeholder både hvid- og rødkløver, som for eksempel blandingerne nr. 42 og 45.

Uanset, hvilken type af forsøg, der er gennemført i 2011, er de største udbytter af råprotein og energi høstet i blanding nr. 45, men blandingerne bliver domineret af rødkløver, og det kommer til udtryk i en lavere energikoncentration.

Energikoncentrationen (MJ/kg tørstof) er lavere i rødkløver end i hvidkløver og i græs høstet på samme tid. En direkte sammenligning af energikoncentrationen i rødkløver og i græs er ikke hensigtsmæssig, da bælgplanteeffekt betyder, at foderoptaget af rødkløver er højere end af rent græs på trods af kløverens lavere fordøjelighed og energiværdi. Der kan derfor accepteres en lavere fordøjelighed af rødkløver end af græs.

”Den optimale energikoncentration i foderrationen afhænger af bedriftens overordnede strategi for foderforsyningen samt de bedriftsspecifikke omkostninger og udbytter i marken”. Derfor kan blanding 45 være et godt bud, hvor foderrationen har en relativ stor andel af

Figur 1. Merudbytte for kvælstof i handelsgødning med og uden nedfældning af gylle, tredje brugsår.

majs, og vand og kvælstof er begrænsende faktorer på bedriften.

Det andet vigtige valg er:

Fordeling af den mængde kvælstof, der er til rådighed på bedriften i form af handelsgødning og gylle til arealerne med kløvergræs.

I forsøgene med første brugsår har det været økonomisk optimalt at tilføre op til 300 kg kvælstof pr. ha til kløvergræs, uden det har påvirket bestanden af kløver væsentligt.

Den lille påvirkning af kvælstof på bestanden af kløver i 2011 tilskrives:

- at bestanden af kløver har været godt etableret og udviklet i udlægsåret 2010
- at der i forsøgene har været vandet i begyndelsen af vækstperioden
- at der er kommet rigeligt

med nedbør fra juli og resten af vækstperioden.

I det første brugsår har der været en negativ effekt ved at nedfælde gylle i både kløvergræs og rent græs ved samme tilførsel af mineralisk kvælstof. Det kan skyldes en dårlig virkning af kvælstof i gyllen eller skade ved de to gange nedfældning.

Et af de eksisterende forsøg med stigende mængde kvælstof er videreført til et tredje brugsår. I det tredje brugsår, har merudbyttet for tilførsel af kvælstof været meget beskedent. Hvor der ikke er tilført gylle, er kvælstofresponsen stort set nul. Kurven er så flad, at der i praksis ikke vil være merudbytte for at tilføre kvælstof på grund af den store eftervirkning, der har været af kløver (figur 1).

Det tredje vigtige valg er:

Hvilken slætstrategi skal jeg anvende for at få en foderværdi, der matcher min foderration?

Tidligere forsøg med kløvergræs har vist, at der bør høstes fem slæt årlig i blandinger med rødkløver. På den baggrund blev der udført et forsøg i 2011 på Foulum med forskellige slætstrategier.

Udføres første slæt meget tidlig til tidlig, bliver græsset noget mere stængelrigt i anden slæt. 1/3 af udbyttet får en meget høj fordøjelighed og 2/3 af mængden en relativ lav fordøjelighed.

Udføres første slæt middeltidlig, har ca. 1/4 af foderet meget høj fordøjelighed. 1/2 har en middel høj fordøjelighed og knap 1/4 en lav fordøjelighed. Der er tendens til mere jævn afgrødekvalitet gennem sæsonen og lidt større udbytte.

Udføres første slæt sent, har 1/3 af udbyttet en høj fordøjelighed og 2/3 af udbyttet en middelhøj fordøjelighed.

Der var ikke signifikant forskel i det samlede udbytte af tørstof, afgrødeenheder og råprotein ved de forskellige slætstrategier. ■